UN ÉCRIVAIN DE L'EXIL (HORIA VINTILĂ)

Mădălina-Violeta DÎRMINĂ*

Abstract: *Born in Segarcea, he graduated from the Saint Sava National College, then studied Law, and then Letters, including terms at universities in Italy and Austria. An associate of the far-right thinker Nichifor Crainic, Horia sat on the editorial board of his* Sfarmă Piatră *journal.*

Keywords: *imagination, exile, Ovide.*

,,Pentru a supraviețui fără să-mi pierd minţile de durere am hotărât, cu mulţi ani în urmă, să lărgesc frontierele ţării mele şi să consider Europa ca o patrie mai mare ...” Vintilă Horia

L'exil est une période pleine de nostalgie, une perte de l'identité, une situation limité, un chemin plein des obstacles, un déracinement, un éloignement des pays natal. Il y a beaucoup de gens qui réussiront s'adapter, mais les autres vivront la nostagie du passé. Chaque personne perceverra, dans sa propre manière, l'éloignement des pays natal, la période de l'exil.

Vintilă Horia, Basil Munteanu, Mircea Eliade et Pamfil Șeicaru sont les auteurs qui ont mis en évidence la littérature de l'exil.

L'auteur déclare, dans plusieurs interviews, que l'exil pour un écrivain ne signifie pas vivre dans un autre pays, mais une forme connaissance. (Angela Comnène, 1993 : 53)

Il fait partie de l'équipe de collaboration de la revue ,,Destin. Revistă din cultura românească” près de Mircea Eliade, Ștefan Baciu, Basil Munteanu, Monica Lovinescu, Virgil Ierunca, Pamfil Șeicaru et Paul Miron. Il a participé au développement de la culture de l'Oltenia.

Vintilă Horia est une personalité importante de l'exil roumain, un symbole de l'extra-territorialité qui a marqué toute la culture roumaine. Comme Mircea Eliade il a abordé l'étude des mythes d'une vision gnostique-chrétienne:

> Ne-a dăruit un spațiu de elevație și de regăsire a permanentelor, ne-a văzut mereu rolul major de stăjeri ai Europei peste timpurile apocalipsului comunist și ne-a proiectat veșnic într-o patrie eternă, topind trecut, prezent și viitor la focul nostalgic al originilor redescoperite. A privit ca pe o încercare a destinului chiar loviturile cu care am știut uneori în ceasul întunecat al teroarei prolecultiste să-l împroșcăm în depărtare și să ne dezicem de numele și de activitatea lui profund românește. (Nicolae Florescu, 1992: 5)

L'approche avec l'oeuvre d'Eugène Ionesco c'est le concept ,,homo ideologicus”, un être boulversé par des vérités produites par la raison, c'est la conception de l'auteur en ce qui concerne les ,,rinocerii absurdului”. (*apud.*, Ileana Vajda, 1992: 7)

Son oeuvre est une manifestation de l'exil: ,,Patria este locul unde destinul ne obligă să trăim, adică să medităm, chiar de ar fi o închisoare sau această luntre care va fi locul meu, contactul meu cu viața timp de două zile și-o noapte.”(*apud.*, Ileana Vajda, 1992: 7)

* Université de Pitești, dirminamadalina1987@yahoo.com

BDD-A5982 © 2013 Universitatea din Pitești
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 09:01:16 UTC)

La réponse de l'auteur concernant les signes cryptiques de la littérature est la suivante: ,,Direcția simbolică a literaturii mele? Poate exilul ca tehnică a cunoașterii, la fel de revelator ca dragostea sau moartea." *(ibidem.)*

Le romancier est un vrai connaisseur mais sa préoccupation est de chercher des vérités fondamentales: ,,Misiunea artistului se poate asemăna cu cea a omului din culise care, ridicînd cortina, dezvăluie lumea nebănuită a scenei, o lume de neînțelesuri limpezi și de fapte luminoase pe care le ținea în umbră perdeaua obișnuită a vieții." (Cristian Radu, 1996: 9)

Monica Nedelcu montre que dans la conception de l'auteur les romans ne sont que des téhniques des connaissances: ,,Autorul consideră că literatura, și în special romanul, este terenul cel mai adecvat pentru o apropiere a diverselor tehnici de cunoaștere și subliniază că romancierul oferă lumii actuale posibilitatea unei sinteze gnoseologice."(Gheorghe Glodeanu, 1996:5)

La rencontre avec Giovanni Papini le stimulera pour continuer sa carrière de romancier, il l'aide publier ses poèmes dans la revue *Il Perseo*, mais il publiera des essais et de critique littéraire dans la revue *Ultima:*

> Omul papinian se poate întâlni numai printre intelectualii frământaţi pînă la propria lor răstignire de întrebările şi incertitudinile actualităţii. A cuprinde într-o viziune măreaţă toată gama spiritului omenesc, a încerca să-i cucereşti cu sînge fiecare poziţie şi a cădea istovit de măreţia efortului pentru a te ridica asupra şi a reîncepe calvarul aceleiaşi căutări, iată schema dinamică a unei tipoogii cu totul moderne. (Mircea Muthu, 1998:531)

Papini est l'ami de Vintilă Horia, il est une source d'inspiration pour son oeuvre:

> Îl iubesc pe Papini pentru că e prevestitorul spiritual al generației mele. Deşi s'a născut şi a trăit în Italia, deşi a luptat pentru refecerea spirituală a Italiei, deşi revista pe care a scos-o la Florenţa a încercat să dea unei generaţii de creatori aspectul unei falange conştiente de marile ei destine, Papini a rămas un singuratic. (Vintilă Horia, 1939:2)

«Le paysan du Danube» publiera le roman *Dieu est né en exil (Dumnezeu s-a născut în exil,1960),* un roman qui a à l'origine l'admiration que l'auteur a pour Publius Ovidius Naso (43 î.e.n – 17 e.n.):

> Cred că până în 1957, când am început să scriu *Dumnezeu s'a născut în exil,* am avut de îndurat ani grei din care nu ştiam cum să ies, procesul meu de înscriere în exil aflându-se într-o permanentă luptă cu adaptarea la limba spaniolă în care trăim dar şi cu înrădăcinarea din ce în ce mai disperată în limba română, pe care nu o putem părăsi fără primejdia de a mă pierde. Scrierea romanului ovidian în franceză mi-a oferit o cale de mijloc, un fel de echilibru psihic din care şi acum îmi trag liniştile. (Florin Manolescu, 2003:379)

L'auteur s'informe beaucoup avant de commencer la rédaction du roman, comme principale source d'inspiration a été l'oeuvre d'Ovidius: *Ars amandi, Remedia amoris, Fasti, Metamorphoseon libri etc.,* mais il a lu les études des gètes-daces de Vasile Pârvan.

C'est un roman autobiographique, même l'auteur confie que: ,,Experienţa lui Ovidiu este a mea. Între destinele noastre am văzut totdeauna un paralelism fatal." (Claude Sarraute, 1960)

Le roman *Dumnezeu s-a născut în exil* sera écrit en français, il a été publié en 1960 à Arthème Fayard, avec une préface de Daniel Rops de l'Académie Française,

BDD-A5982 © 2013 Universitatea din Pitești
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 09:01:16 UTC)

avant d'avoir ce succès le roman a été refusé par les éditions Plon et Seuil. En 1960 il obtiendra, pour ce roman, le Prix Goncourt et il a déclaré:

> Acest spectacol rămâne pentru mine de neuitat – scrie laureatul. Timp de două săptămâni el a divizat universul intelectual şi politic în două tabere : pe de o parte nu am fost decât eu, de cealaltă, tot ceea ce are mai zgomotos această lume josnică. O întreagă lume. Eu întrupam miile de nevinovaţi care umpleau închisorile din România şi la care nu încetam să mă gândesc, căci făceam parte cu toţii din aceeaşi nedreptate, din aceeaşi compactă şi imensă singurătate.Vintila Horia, 1966:26)

Le chevalier de la résignation, est un autre roman de la «trilogie de l"exil» *(Le chevalier de la résignation,* 1961, *Les Impossibles,* 1962 et *La septième lettre,* 1964). Le roman qui ferme la «trilogie de l"exil» est *Persécutez Boèce!*. „toate trei zugrăvesc într-un fel Istoria Românilor, de la Ovidiu încoace, într-un fel sau dintr-o perspectivă de istorie-actualitate pe care nimeni nu a realizat-o până acum la noi." (*ibidem. :382*)

La drame du personnage principal c'est la drame de l'écrivain:

> Există un paralelism evident între tot ce s-a petrecut cu mine în mijlocul acestui supliciu şi istoria ***Cavalerului Resemnării***. […] Rog deci pe cititorii mei să judece prin prisma ***Cavalerului Resemnării*** tot ce s-a întâmplat cu mine şi cu premiul Goncourt. (Florin Manolescu, 2003:136)

Dans *Journal d'un paysan Danube* l'auteur affirme que l'exil est un noyau spirituel de son oeuvre, ainsi l'exil et l'amour sont des strucures de son oeuvre. Aussi dans cette oeuvre l'auteur avoue, de sa propre expérience, les souffrances de l'exil, la période de cauchemar que les hommes ont été obligés à vivre:

> Am întîlnit mulţi oameni veniţi din România care mi-au povestit suferinţele lor. Aproape toţi au trecut prin puşcărie şi aventura fiecăruia ar merita o cronică. Toţi vor să vorbească, să spună totul, ca şi cum ar fi trimişi de cei care n-au putut să evadeze, să-i reprezinte în faţa noastră [...]" (Vintilă Horia, 1966 :183)

L'exil pratiqué par Vintila Horia est dans *l'intérieur*, cet exil renvoye au exil de Homer, en comparaison avec la nudité transhumante d'Ulise du Joyce: „Pentru el, exilul a fost axa unei creaţii de primă mărime, din perspectiva unui moralist." (Constantin Ciopraga, 1992:1)

Le personnage principal de ses oeuvres est l'artiste exilé qui vit dans une monde pleine de souffrance: „Exilatul, omul care a pierdut totul, nu va fi el predestinat să judece lumea oamenilor aşezaţi denunţându-le ipocrizia şi nedreptatea?" (Ion Văduva – Poenaru, 2001:444) c'est la question qui se pose l'auteur.

La prose *Una mujer para el Apocalipsis* («Une femme pour l'Apocalypse»,1968) reprend le schéma diégétique de l'oeuvre *Adam si Eva* de Liviu Rebreanu, l'action de tout le roman se passe en Espagne. Une jeune qui s'appelle Blanca, veuve, elle aura une relation avec Manuel, étudiant au médecine:

> „Iubire şi eternitate, femei – cunoaştere, exil şi suferinţă, moarte şi transfigurare, aceste concepte sînt vii în toate cărţile mele, dar în nici o alta ca în ***O femeie pentru Apocalips***, roman al celei de-a patra dimensiuni, cum a fost numit, şi care dă seamă limpede despre activitatea mea în faţa timpului meu, al meu şi cel general, timpul în sine". (Mircea Muthu, 1998:536)

Ce roman est construit sur les trois dimensions temporales: le présent, le passé et le futur:

> Când scrisei ***O femeie pentru Apocalips*** mă găseam tocmai în următoarea împrejurare: aceea a scriitorului care, odată trecut prin desişurile filosofiei, ale psihologiei şi ale epistemologiei, voia să facă din roman ceva mai mult decât atât. Şi acest ceva mai mult nu era decât o altă ieşire în afară din timp. (Vintilă Horia, 1977:28)

BDD-A5982 © 2013 Universitatea din Pitești
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 09:01:16 UTC)

Le dernier roman écrit en roumain est *Mai sus de miazănoapte*, le roman a comme thème l'histoire de la Moldavie, mais l'héros est Ştefan cel Mare. L'auteur nous présente la Roumanie qui doit être jugé par ses grands traditions.

Après les événements de 1989 il sera optimiste, mais il ne sera pas influencé par ces événements:

> După evenimentele din '89 ne-am întâlnit la câteva zile de la moartea tiranului. Speranța unei schimbări pusese stăpânire pe noi, și așteptam primăvara ca o adevărată renaștere, ca o dezrobire.
>
> Vintilă, optimist din fire, nu s-a lăsat înșelat de evenimente.
>
> ,,Amăgitoare dezrobire", mi-a spus el mai târziu, pe măsură ce lucrurile luau alt curs. Da, amăgitoare dezrobire, cum spunea el, aproape profetic. Faustic? Într-un fel. Ca acel vers a lui Goethe:
>
> ,,Er ist schon lang'ins Fabelbuch geschriben
> Den Bösen sind vir los, die Bösen sind geblieben. (Angela Comnène, 1993 :53)

Vintilă Horia souhaite revenir dans son pays et passer les derniers ans de sa vie, mais la fin a été inévitable. Le poème *Patria* de Ștefan Baciu a étonné:

> Patria e un măr / într-o vitrină de băcănie japoneză / pe strada Liliha / în Honolulu, Arhipelagul Sandwich / sau o placă de patefon / ascultată în tăcere în Mexico / - Maria Tănase lângă vulcanul Popocatepetl - / patria e atelierul lui Brâncuși la Paris / patria e peisajul lui Grigorescu / într-o după-amiază de toamnă la Barbizon / sau Rapsodia Română auzită într-o dimineață / în Port-au-Prince în Haiti / și patria e mormântul lui Aron Cotruș / în California / patria e o ciocârlie care se înalță oriunde / fără frontiere și fără intenții / patria e un concert de Dinu Lipatti / la Lucerna, Elveția, într-o seară ploioasă / patria e această adunare de fețe / de întâmplări și de sunete / împrăștiate peste tot globul / dar patria e / mai ales / o clipă de tăcere. // Asta e patria. (Gabriel Stănescu:43-44)

Son oeuvre est un exercice d'libération mystique, une conquête des éspaces intérieurs. Vintilă Horia, en exil, reste un écrivain sans des repères existentiales, mais il essaye une reconstruction où il vit au même dimension:

> [...]ţinând seama de asasinarea metodică a culturii româneşti sub ocupaţie, o răspundere fără margini apasă pe umerii celor care, în urma atâtor împrejurări fericite, se bucură azi de libertatea de dincolo de graniţele Ţării. Pe umerii acestor câtorva sute de intelectuali români – studenţi, profesori, cărturari, scriitori, artişti – apasă astăzi o misiune care ar fi făcut să şovăiască chiar titani ca Eminescu, Hasdeu, Iorga. Pentru că nu mai e vorba, ca altădată, pur şi simplu de a ceti şi scrie cărţi, de a fi, cum se spune «intelectual». E vorba de a prelua o întreagă tradiţie spirituală, de a o păstra vie şi spornică, de a o îmbogăţi şi, mai ales, de a o preface în aşa fel încât ea să poată face faţă zguduirilor tragice de mâine. (Mircea Eliade, 1992: 28-7)

Références

Ciopraga, Constantin, ,,Un cavaler al spiritului", *Jurnalul literar*, septembrie 1992, serie nouă, an III, nr. 23-26, p. 1

Comnène, Angela, *Rencontre de dernière heure avec les écrivains VIRGIL GHEORGHIU à Montréal et à Paris et VINTILA HORIA à Madrid*, Humanitas nouvelle optique, Canada, 1993

Eliade, Mircea, *Împotriva deznădejdii. Publicistica exilului*, ediție îngrijită de Mircea Handoca, cu o prefață de Monica Spiridon, București, Humanitas, 1992

Enescu, Radu, ,,Vintilă Horia, Omul, amicul", *Memoria*, 1994, nr. 11, p. 26

Florescu, Nicolae, ,,Biruință prin suferință", *Jurnalul literar*, septembrie 1992, serie nouă, an III, nr. 23-26, p. 5

Glodeanu, Gheorghe, ,,Vintilă Horia și romanele exilului (I)", *Tribuna*, 18-24 aprilie 1996, serie nouă, an VIII, nr. 16, p. 5.

BDD-A5982 © 2013 Universitatea din Pitești
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 09:01:16 UTC)

Manolescu, Florin, *Enciclopedia exilului literar românesc 1945-1989*, Editura Compania, Bucureşti, 2003
Muthu, Mircea, *Dicţionarul scriitorilor români*, D-L, Editura Fundaţiei Culturale Române, Bucureşti, 1998
Radu, Cristian, ,,Publicistica lui Vintilă Horia", *Tribuna*, 14-20 noiembrie 1996, serie nouă, an VIII, nr. 46/ p. 9
Sarraute, Claude, ,,Un entretien avec M. Vintilă Horia", *Le Monde*, 26.11.1960
Vajda, Ileana, ,,Jose Luis Ontiveros Vintilă Horia sau literatura exilului", *Orizon*t, 14 februarie 1992, serie nouă, an IV, nr. 6, p. 7
Ion Văduva – Poenaru (coordonator general), *Enciclopedia marilor personalităţi din istoria, ştiinţa şi cultura românească de-a lungul timpului,*:, vol. III, Editura Geneze, 2001
Horia, Vintilă, *Journal d'un paysan*, Éditions de la Table Ronde, Paris, 1966
Horia, Vintilă, ,,*Giovanni Papini şi sensul unei generaţii (cu 5 clişee)*", *Meşterul Manole*, septemvrie – decemvrie 1939, an. I, nr. 7-10/, p. 2
Horia, Vintilă, ,,Un scriitor împotriva veacului", *Revista Scriitorilor Români*, 1977, nr. 14, p. 28.

BDD-A5982 © 2013 Universitatea din Pitești
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 09:01:16 UTC)